

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 12.1.2007
COM(2007) 3 konč.

POROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

**POROČILO O PROGRAMU PHARE, PREDPRISTOPNIH IN PREHODNIH
INSTRUMENTIH ZA LETO 2005**

{SEC(2007) 11}

POROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

POROČILO O PROGRAMU PHARE, PREDPRISTOPNIH IN PREHODNIH INSTRUMENTIH ZA LETO 2005

Uvod

Namen programa Phare je skupaj z dvema drugima instrumentoma, ki ju financirajo Evropske skupnosti, to sta ISPA (Instrument strukturnih politik v predpristopnem obdobju) in SAPARD (Posebni pristopni program za kmetijstvo in razvoj podeželja), pomagati državam kandidatkam in pristopnicam pri pripravah na pristop k Evropski uniji. Leta 2005, po pristopu 10 novih držav članic, sta bili Bolgarija in Romunija še naprej upravičeni do treh predpristopnih instrumentov in po sklepu Evropskega sveta junija 2004 je bila pripravljena predpristopna strategija tudi za Hrvaško; ustrezne uredbe so se naknadno spremenile in v proračunu so bila dodeljena sredstva za PHARE in ISPA že leta 2005 ter za SAPARD na začetku leta 2006. Turčija je še naprej dobivala podporo v okviru svojega instrumenta predpristopne pomoči.

Cilji predpristopne pomoči programa Phare so pomagati državam kandidatkam in pristopnicam pri njihovih prizadevanjih za krepitev svojih javnih uprav in institucij, da bodo učinkovito delovale v Evropski uniji, pospeševati približevanje zakonodaji Evropske skupnosti, zmanjšati potrebo po prehodnih obdobjih ter pospeševati ekonomsko in socialno kohezijo.

Načrtovanje programov je temeljilo na smernicah Phare, revidiranih leta 2004, da bi se lahko spremljalo nadaljnje usklajevanje *Uredbe o čezmejnem sodelovanju z INTERREG*, sprejel poseben pristop, potreben na področju jedrske varnosti, in poudaril prehod k *razširjenemu decentraliziranemu izvajalskemu sistemu* (EDIS). Načrtovanje programov in izvajanje predpristopne pomoči za Turčijo je bilo precej podobno postopkom in vsebini pomoči Phare. Za pripravo na decentraliziran pristop k upravljanju programa, uveden v okviru strukturnih skladov, Evropska komisija vse bolj povečuje podporo Bolgariji in Romuniji, da bi zagotovila nadaljnji prenos odgovornosti za upravljanje in izvajanje programov Phare na nacionalne organe.

To poročilo vsebuje tudi podatke o prehodnem viru za nove države članice, ki je bil uveden, da bi se nadaljeval institucionalni razvoj z namenom krepiti ter utrditi institucionalno in upravno usposobljenost za izvajanje pravnega reda Skupnosti. Načrtovanje programov temelji na potrebah, ki so opredeljene v izčrpnem poročilu Komisije o napredku (november 2003).

1. PREGLED LETA

1.1. Glavne točke razvoja v procesu širitve leta 2005

Leta 2005 je bila podpisana pristopna pogodba z Bolgarijo in Romunijo, EU pa je pripravila teren za prihodnje širitve. Začela je pristopna pogajanja s Turčijo in Hrvaško, Nekdanji jugoslovanski republiki Makedoniji podelila status države kandidatke in okrepila odnos s preostalimi državami zahodnega Balkana.

Pristopna pogodba za Bolgarijo in Romunijo je bila podpisana 25. aprila 2005 in postopek ratifikacije se je začel leta 2005. Izčrpní poročili o napredku za Bolgarijo in Romunijo, ki sta natančno spremljali priprave na pristop skozi vse leto, je Komisija izdala oktobra 2005.

Novembra 2005 je Komisija predstavila strateški dokument o širitvi na podlagi treh načel: krepitve obstoječih zavez, uporabe pravičnih in strogih pogojev ter izboljšanja komunikacije. Komisija je predlagala pristopno strategijo za Turčijo in Hrvaško ter opredelila potrebne ukrepe za uresničitev evropske perspektive zahodnega Balkana.

EU je začela pristopna pogajanja s Turčijo in Hrvaško 3. oktobra 2005. Oktobra 2005 se je začel pregled usklajenosti zakonodaje s predstavniki obeh držav. Komisija je še naprej spremljala pristopni proces obeh držav in novembra 2005 predstavila poročili o napredku in revidirani partnerstvi za pristop. Vzporedno je izvajala stabilizacijsko-pridružitveni sporazum (SPS) s Hrvaško, ki je začel veljati 1. februarja 2005, ter pridružitveni sporazum s Turčijo.

Novembra 2005 je Komisija sprejela mnenje o prošnji za članstvo, ki jo je vložila Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija; decembrski Evropski svet ji je podelil status države kandidatke, kot je predlagala Komisija. Reforme v Albaniji so utrle pot sklenitvi SPS. Pogajanja o SPS s Srbijo in Črno goro so se začela oktobra 2005 ter z Bosno in Hercegovino novembra 2005. Poročila o napredku zanje so bila izdana novembra 2005. Glede Kosova je Komisija aprila sprejela sporočilo o „Evropski prihodnosti za Kosovo“ in novembra izdala poročilo o napredku.

Svet ni dosegel sporazuma o predlogih Komisije iz leta 2004 o pomoči in trgovini v podporo ciprski turški skupnosti. Za 120 milijonov EUR odobritev za prevzem obveznosti je moralo biti preklicanih konec leta 2005. Svet je sprejel predlog Komisije za izboljšanje „Uredbe o zeleni črti“. Te spremembe bodo olajšale prehod oseb in blaga čez zeleno črto, kar bo prispevalo k integraciji otoka.

1.2. Glavni sklepi zasedanja Evropskega sveta leta 2005

Evropski svet v Bruslju 16. in 17. junija 2005:

„Evropski svet potrjuje svojo zavezo za izvajanje solunske agende v celoti, ki poudarja, da je prihodnost zahodnega Balkana v Evropski uniji. Vnovič poudarja, da je ob upoštevanju razvoja zakonodaje Skupnosti približevanje vsake države evropskim povezavam odvisno od njenih prizadevanj za izpolnjevanje kopenhavskih meril ter pogojev stabilizacijsko-pridružitvenega procesa. Poleg tega bodo v tem procesu regionalno sodelovanje in dobri sosedski odnosi ostali bistveni elementi politike EU.

Evropski svet spodbuja Nekdanjo jugoslovansko republiko Makedonijo, da stopnjuje svoja prizadevanja ob upoštevanju mnenja, ki ga bo Komisija predložila ob njeni prošnji za pristop k EU. Izreka pohvalo bistvenim prizadevanjem Srbije in Črne gore, jo spodbuja, naj jih še stopnjuje, ter potrjuje, da želi Evropska unija čim prej začeti pogajanja s ciljem sklenitve stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma. Ponovno poudarja svojo odločenost za enako obravnavo Bosne in Hercegovine, takoj ko bodo izpolnjeni pogoji za to. Evropski svet tudi opozarja na pomen svobodnih in demokratičnih volitev v Albaniji v skladu z mednarodnimi standardi, vključno z območji, kjer živijo manjšine, v okviru približevanja te države EU.

Na predvečer desete obletnice pokola v Srebrenici Evropski svet poudarja, da popolno in neomejeno sodelovanje držav v regiji z Mednarodnim kazenskim sodiščem za nekdanjo

Jugoslavijo ostaja bistvena zahteva za nadaljevanje njihovega približevanja EU. Pričakuje, da se bo to sodelovanje nadaljevalo in krepilo, dokler se ne bodo vsi obdolženi zločinov, ki se še vedno izmikajo mednarodnemu pravosodju, znašli pred sodiščem.“

Evropski svet je sprejel izjavo o Kosovu in opozoril na prispevek Evropske unije k izvajanju resolucije Varnostnega sveta Združenih narodov št. 1244 o Kosovu ter pozval vpletene strani, naj pokažejo dobro voljo, da se doseže vzajemno sprejemljiva rešitev.

Evropski svet v Bruslju 15. in 16. decembra 2005:

„Evropski svet pozdravlja Mnenje Komisije o prošnji Nekdanje jugoslovanske republike Makedonije za članstvo v EU. Pozdravlja bistveni napredek, ki ga je dosegla Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija pri izpolnjevanju političnih meril, ki jih je leta 1993 določil Evropski svet v Københavnu, ter zahteve stabilizacijsko-pridružitvenega procesa, ki jih je Svet opredelil leta 1997.

Glede na analizo Komisije je Evropski svet sklenil dodeliti Nekdanji jugoslovanski republiki Makedoniji status države kandidatke, ob upoštevanju zlasti bistvenega napredka pri dokončanju zakonodajnega okvira v zvezi z Ohridskim okvirnim sporazumom ter njenih preteklih uspehov pri izvajanju stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma (vključno z njegovimi trgovinskimi določbami) od leta 2001.

Evropski svet jasno navaja, da bo treba razmisliti o nadaljnjih korakih v zvezi z razpravo o širitveni strategiji, kot določajo sklepi Sveta z dne 12. decembra 2005; glede izpolnjevanja københavnskih političnih meril v Nekdanji jugoslovanski republiki Makedoniji; glede zahtev stabilizacijsko-pridružitvenega procesa ter učinkovitega izvajanja stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma; ter glede potrebe po nadaljnjem pomembnem napredku v zvezi z odzivom na druga vprašanja in merila za članstvo, vključena v mnenje Komisije, in izvajanje prednostnih nalog v Evropskem partnerstvu na podlagi posameznih kazalcev. Treba je upoštevati tudi absorpcijsko sposobnost Unije. Evropski svet poziva Komisijo, naj poroča o razvoju dogodkov v prihodnjih poročilih o napredku.“

2. NAČRTOVANJE IN IZVAJANJE PROGRAMOV: SPLOŠNI PREGLED

2.1. Phare in predpristopna pomoč za Turčijo

Vse obveznosti so znašale 1178,96 milijona EUR, od tega:

Nacionalni programi	921 milijonov EUR
Čezmejno sodelovanje	80 milijonov EUR
Regionalni in horizontalni programi (vključno s TAIEX)	84,75 milijona EUR
Jedrska varnost	6,31 milijona EUR
Bolgarija – razgradnja jedrske	50 milijonov

elektrarne Kozloduj

EUR

**Bolgarija/Romunija dodatna
sredstva (poplave)**

**36,9 milijona
EUR**

Razdelitev nacionalnih programov:

Bolgarija	174,9 milijona EUR
Romunija	396,9 milijona EUR
Hrvaška	71,5 milijona EUR
Turčija	277,7 milijona EUR

Podrobne informacije o programu Phare v vsaki državi in predpristopni finančni pomoči za Turčijo so navedene v Prilogi – del I: oddelek Države – k temu poročilu

2.2. Prehodni vir

Deset držav, ki so včasih prejemale predpristopno finančno pomoč v okviru programa Phare (ali posebne predpristopne pomoči v primeru Cipra in Malte), je namesto tega v letu 2004 prvič črpalo iz posebnega prehodnega vira za vzpostavitev institucij, ki naj bi desetim novim državam članicam omogočil okrepitev in utrditev institucionalne in upravne usposobljenosti za izvajanje pravnega reda Skupnosti in s tem nadaljevanje ukrepov za vzpostavitev institucij, začelih v okviru programa Phare.

Prehodni vir je bil ustanovljen s členom 34 Akta o pristopu kot začasen finančni instrument za obdobje po pristopu. Načrtovanje programov temelji na potrebah, ki so opredeljene v izčrpnem poročilu Komisije o napredku (november 2003). Člen vsebuje neizčrpen seznam primerov ključne zakonodaje Skupnosti, kjer se kažejo morebitne šibkosti, izključuje pa tudi vsa področja, ki so upravičena do financiranja iz strukturnih skladov. Za zagotovitev neprekinjene podpore za vzpostavitev institucij, ki se je financirala iz programa Phare, je bil del vsakoletnih sredstev prehodnega vira dodeljen nekaterim programom za več upravičencev.

Vse obveznosti so znašale 128,1 milijona EUR, od tega:

Nacionalni programi **116,6 milijona EUR**

Večdržavni in horizontalni programi **11,5 milijona EUR**

Razdelitev nacionalnih programov:

Ciper	6,4 milijona EUR
Češka	11,8 milijona EUR
Estonija	5,6 milijona EUR
Madžarska	10,8 milijona EUR
Malta	5,9 milijona EUR
Latvija	8,8 milijona EUR
Litva	9,3 milijona EUR
Poljska	42,9 milijona EUR
Slovenija	5,1 milijona EUR
Slovaška	10,0 milijona EUR

2.3. Na poti k razširjenemu decentraliziranemu izvajalskemu sistemu (EDIS)

Cilj Komisije je omogočiti državam, prejemnicam pomoči Phare, upravljati sredstva Skupnosti po razširjenem decentraliziranem sistemu („EDIS“), da pred pristopom pridobijo zadostne praktične izkušnje pri upravljanju popolnoma decentraliziranega sistema in se tako pripravijo na učinkovito upravljanje sredstev iz strukturnih skladov ob pristopu (v okolju deljenega upravljanja).

Komisija bo odobrila izvajalske agencije za Phare, ki bodo delovale v okviru EDIS (popolnoma decentralizirano), ko bodo te dokazale, da imajo ustrezna sredstva, strukture in sisteme za učinkovito in pravočasno upravljanje pomoči Skupnosti.

Kar zadeva nove države članice, so bile vse „akreditirane“ za EDIS do konca prvega četrletja 2005, tako da je Komisija lahko prenehala predhodni nadzor javnih razpisov in naročanja za tekoče programe PHARE. Komisija natančno spremlja razmere zaradi obravnave vseh vprašanj o upravljavskih in kontrolnih sistemih, ki so se pojavila na podlagi revizij Komisije, opravljenih v letih 2003 in 2004.

Pri Bolgariji in Romuniji se pomoč Phare trenutno še vedno izvaja deloma decentralizirano v okviru deloma decentraliziranega sistema izvajanja („DIS“), kjer so nacionalni organi kot naročniki odgovorni za vse funkcije izvajanja in plačevanja, delegacija ES pa še ohranja zahtevo po sistematičnem predhodnem nadzoru vsakega razpisa in naročila. Vendar nacionalni organi v obeh državah priznavajo svojo odgovornost za zagotavljanje zanesljivih sistemov upravljanja in nadzorovanja sredstev EU po upravi in napredujejo pri pripravi za EDIS.

- V Bolgariji bo predložena popolna vloga za akreditacijo za EDIS po uspešni izvedbi 3. stopnje, „ocene skladnosti“, ki je bila zaključena marca 2006. Akreditacija se načrtuje konec leta 2006, čeprav se predvideva, da bo v prvem četrletju 2007.
- V Romuniji so organi predložili Komisiji uradno vlogo za EDIS konec decembra 2005 (revizijska služba GD za širitev je opravila preverjanje na kraju samem v drugi polovici marca 2006). Akreditacija se pričakuje proti koncu leta 2006.

Za Hrvaško se bo Phare izvajal po decentraliziranem izvajalskem sistemu (DIS). Hrvaška je 25. maja 2005 predložila Komisiji prošnjo za akreditacijo svojega sistema DIS za Phare. Nato je revizijska služba Komisije GD za širitev ocenila upravljavsko zmogljivost nacionalnega in sektorskih programov/projektov, postopke finančnega nadzora in strukture v zvezi z javnimi financami na Hrvaškem. Na podlagi te ocene se je Komisija februarja 2006 odločila podeliti upravljanje programa Phare na deloma decentralizirani podlagi pristojnemu hrvaškemu organu na Ministrstvu za finance.

Turčija je prešla na decentraliziran sistem izvajanja oktobra 2003 z okvirnim ciljem, da nadaljuje s sistemom EDIS leta 2007.

2.4. Usklajevanje predpristopne pomoči Skupnosti

- SAPARD¹ (Posebni pristopni program za kmetijstvo in razvoj podeželja) je namenjen pomoči državam kandidatkam pri spopadanju s težavami strukturnega

¹ Za splošne informacije o programu SAPARD se sklicujemo na spletne strani GD za kmetijstvo.

prilagajanja v kmetijskih sektorjih in na podeželju ter izvajanju pravnega reda Skupnosti, ki zadeva skupno kmetijsko politiko in s tem povezano zakonodajo. Podrobne informacije o dejavnostih v okviru programa SAPARD so na voljo v letnem poročilu o programu SAPARD. ISPA² (Instrument strukturnih politik v predpristopnem obdobju) je namenjen predvsem usklajevanju držav prosilk z infrastrukturnimi standardi Skupnosti. Financira tudi pomembno okoljsko in prometno infrastrukturo.

- Podrobne informacije o dejavnostih v okviru programa ISPA so na voljo v letnem poročilu o programu ISPA. Usklajevalni odbor Komisije za tri predpristopne instrumente, določen na ravni direktorjev, se leta 2005 ni uradno sestel, čeprav je bilo več sestankov predvsem zaradi oblikovanja novega predpristopnega instrumenta (IPA) in njegovih ključnih sestavnih delov³. Dokument o splošni pomoči, s katerim je Komisija obvestila upravni odbor Phare o usklajevanju predpristopne pomoči v letu 2005 in načrtovani pomoči za leto 2006, je bil državam članicam predstavljen na sestanku upravnega odbora Phare 19. maja 2005. Vseboval je zlasti okvirno dodeljena finančna sredstva na leto za vsako državo glede na tri instrumente, informacije o usklajevanju z Evropsko investicijsko banko (EIB) in mednarodnimi finančnimi ustanovami ter o napredku in perspektivah za decentralizirano upravljanje. Ločeno letno poročilo o usklajevanju predpristopne pomoči vsebuje podrobnejše informacije o usklajevanju med programi PHARE, ISPA in SAPARD.

² Za splošne informacije o programu ISPA se sklicujemo na spletne strani GD za regionalno politiko.

³ Od 6 predlaganih instrumentov za zunanje odnose, ki bi morali veljati v obdobju 2007–2013, je en nov instrument za predpristopno pomoč, IPA. Namen IPA, ki je stičišče med zunanjo pomočjo in notranjimi politikami, je omogočiti pristop k Uniji državam kandidatkam (Turčiji, Hrvaški, Nekdanji jugoslovanski republiki Makedoniji) in potencialnim državam kandidatkam (Albaniji, Bosni in Hercegovini, Črni gori in Srbiji s Kosovom po resoluciji Varnostnega sveta št. 1244). IPA bo pristopni instrument, ki bo izpolnjeval vse zahteve, ki izhajajo iz predpristopnega procesa, predvsem glede prednostnih nalog, spremljanja in vrednotenja. Nadomestil bo sedanje predpristopne instrumente, zlasti: Phare, katerega namen je podpora izvajanju pravnega reda Skupnosti v obliki vzpostavljanja institucij in povezanih naložb, naložb v gospodarsko in socialno kohezijo in čezmejno sodelovanje; ISPA, ki je predhodnica kohezijskega sklada in obravnava okolje in prometno infrastrukturo; SAPARD, predhodnica načrtov za razvoj podeželja, ki obravnava zakonodajo skupne kmetijske politike in razvoja podeželja, predpristopno pomoč za Turčijo, z enakim obsegom delovanja kot Phare; CARDS, ki pokriva zahodni Balkan.

3. SODELOVANJE Z EIB IN MEDNARODNIMI FINANČNIMI USTANOVAMI

Komisija se znotraj programskega cikla redno posvetuje z mednarodnimi finančnimi ustanovami in dvostranskimi donatorji ter določa obseg skupnih dejavnosti in usklajene pristope k predpristopnim prednostnim nalogam.

Sodelovanje in sofinanciranje projektov z EIB in drugimi mednarodnimi finančnimi ustanovami, zlasti Evropsko banko za obnovo in razvoj (EBRD), Svetovno banko in Razvojno banko Sveta Evrope (CEB) v sodelovanju s Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW), poteka v okviru spremenjenega memoranduma o soglasju med Evropsko komisijo in sodelujočimi mednarodnimi finančnimi ustanovami za države pristopnice z dne 20. maja 2003.

V zvezi s programom Phare so možnosti sofinanciranja mednarodnih finančnih ustanov za investicijske projekte na ravni nacionalnega programa omejene, saj se programski mehanizmi za Phare in mehanizmi za dodeljevanje posojil časovno precej razlikujejo. Temu navkljub pa tesno sodelovanje z mednarodnimi finančnimi ustanovami zagotavlja trden in zdržen okvir, ki omogoča financiranje posojil, kjer je to primernejše od zagotavljanja sredstev, s čimer je zagotovljeno dopolnjevanje obeh načinov financiranja.

Kar zadeva horizontalne programe, financirane po programu Phare, je bila deseterica držav Phare do njih upravičena pred letom 2005. Novi programi, uvedeni po letu 2005, vključujejo samo 4 države: Romunijo, Bolgarijo, Hrvaško in Turčijo. Zaradi tehnične narave in večdržavnega pristopa zaporednih horizontalnih finančnih virov je bila potrebna vključitev ozko specializiranih finančnih ustanov z dolgoletnimi izkušnjami na področju mednarodnih financ, MSP in razvoja občinskega sektorja. Prednost so imele finančne ustanove s statusom subjektov mednarodnega javnega prava z enakimi vrednotami kakor EU, zlasti glede širitve, in podobnimi cilji glede javne politike, ne pa finančne ustanove zasebnega sektorja, usmerjene v komercialne naložbe.

Prvi program pomoči je bil uveden v letu 1999 skupaj z EBRD. Vanje sta se v naslednjih letih vključili še CEB, ki program izvaja v sodelovanju s KfW, in EIB. Od leta 1999 je Komisija spodbudila 23 tovrstnih programov.

- 14 programov pomoči MSP v skupni vrednosti 323 milijonov EUR finančnih spodbud EU in 2 039,25 milijona EUR kreditnih linij mednarodnih finančnih ustanov. od konca februarja 2006 je 267 milijonov EUR finančnih spodbud EU že namenjenih za posamezne projekte.
- 9 programov pomoči občinam v skupni vrednosti 100 milijonov EUR finančnih spodbud EU in 500 milijonov EUR posojil mednarodnih finančnih ustanov. od konca februarja 2006 je 37,5 milijona EUR finančnih spodbud EU že namenjenih za posamezne projekte.

Program pomoči MSP je namenjen več upravičencem, njegov cilj pa je okrepiti zmožnosti finančnih posrednikov (tj. bank, liziških družb) v državah upravičenkah (novih državah članicah in državah kandidatkah) za razširitev in ohranjanje njihovih dejavnosti pri financiranju MSP.

Mehanizem pomoči občinam je podoben mehanizmu pomoči MSP. Posojilni instrumenti in instrumenti na osnovi porazdeljenega tveganja iz sredstev mednarodnih finančnih ustanov so kombinirani z nepovratnimi finančnimi spodbudami za lokalne finančne posrednike. Predvideva se tudi, da bo Phare podprl omejeno tehnično pomoč občinam za okrepitev strani povpraševanja na občinskem kreditnem trgu.

EIB in Komisija sta na zahtevo Evropskega sveta v Nici in glede na okvirna določila v Sporočilu Komisije o obmejnih regijah z dne 25. julija 2001 pripravili pomoč za obmejne regije. Projekt se osredotoča na uvedbo majhne občinske infrastrukture v obmejnih regijah za pospeševanje povezovanja s sedanjimi regijami EU: sestavljen je iz 2 programov pomoči občinam v skupni vrednosti 50 milijonov EUR finančnih spodbud EU in 250 milijonov EUR posojil EIB. Ta program se z EIB izvaja samo v obmejnih regijah in je še vedno v postopku izvajanja.

4. SPREMLJANJE IN VREDNOTENJE

Ti dejavnosti sta v prvi vrsti namenjeni spremljanju in vrednotenju finančne podpore državam upravičenkam pri doseganju predpristopnih ciljev z ocenjevanjem izvedbe programa in povzetkom pridobljenih izkušenj. Drugič, zagotavlja pregled nad gospodarno in utemeljeno porabo predpristopnih sredstev. Tretji cilj je podpora razvoju zmogljivosti za spremljanje in vrednotenje na lokalni ravni v državah upravičenkah za učinkovitejše upravljanje predpristopne pomoči in nadzor nad njo.

4.1. Predhodno vrednotenje

V letu 2005 je bilo pripravljeno predhodno vrednotenje instrumenta za predpristopno pomoč (IPA). Začelo se bo leta 2006, uporabljeno pa bo pri pripravi večletnih okvirnih načrtov IPA.

4.2. Nadzorovanje in vmesno vrednotenje

Leta 2005 je bilo v programih vmesnega vrednotenja v Romuniji, Bolgariji in Turčiji, ki jih je upravljala enota za vrednotenje GD za širitev, izdelanih 34 posamičnih državnih, sektorskih, priložnostnih ali tematskih ocenjevalnih poročil, ki so zajemala Phare in druge predpristopne finančne instrumente. Začela so se tudi prizadevanja za uvedbo programa vmesnega vrednotenja na Hrvaškem. Vmesna ocenjevalna poročila o finančni podpori v letu 2005 kažejo, da je bilo izvajanje predpristopne pomoči v Bolgariji, Romuniji in Turčiji precej različno. Nezanemarljivo število programov je bilo ocenjenih samo kot komaj zadovoljivih.

Posledice in vplivi na več sektorjev so bili mešani. Pomembna izjema je sektor pravosodja in notranjih zadev, kjer so bile takojšnje posledice večine pomoči znatne, manj pa je bil očiten vpliv na družbo kot celoto. Med drugimi sektorji z ugodnimi posledicami sta bila notranji trg in kmetijstvo. V nasprotju s tem pa so bili splošne posledice in vpliv priprave upravičencev na upravljanje strukturnih skladov omejenega značaja.

Glavne ugotovitve vrednotenja pomoči iz programa Phare romski manjšini so, da je Phare podprl projekte vključevanja Romov, ki so prispevali k začetku družbenega dialoga in prinesli nekaj prvih rezultatov zlasti pri vzpostavljanju institucij. Tesno medinstitucionalno sodelovanje je bilo še naprej nujen instrument predpristopnega procesa.

4.3. Naknadno vrednotenje

Leta 2005 se je začelo zunanje naknadno vrednotenje programov Phare, ki so jih sestavljali nacionalni, čezmejni programi in programi za več upravičencev. Vrednotenje naj bi bilo končano do konca leta 2006.

5. DRUGE DEJAVNOSTI

Službe Komisije so izvedle številne druge dejavnosti za izboljšanje kakovosti programov za leto 2005 in izboljšanje zmogljivosti za spremljanje in vrednotenje na lokalni ravni. Posamezni ukrepi so opisani v delu II.3 Priloge.